



P. Kolumban, S. O. Cist.

Oskrbniki božjih skrivnosti

Jezusova daritev na križu, ki se pod podobama kruha in vina na nekrvavi način vsak dan do konca sveta obnavlja na oltarju, je najočitnejši dokaz in najvidnejši znak neskončne božje ljubezni do ustvarjenega in odrešenega človeštva. »V tem se je razodela božja ljubezen do nas, da je Bog na svet poslal svojega edinorojenega Sina, da bi mi po njem živeli« (1 Jan 4, 10). Pa tudi »Kristus je cerkev ljubil in samega sebe zanjo dal« (Ef 5, 25). »Na tem smo ljubezen spoznali, da je On dal življenje za nas« (1 Jan 3, 16). Ne samo cerkev kot taka, tudi vsak posamezen njen član in ud skrivnostnega Kristusovega telesa mora v vsej hvaležnosti in vdanosti priznati s sv. Pavlom: »Vzljubil me je in zame dal samega sebe« (Gal 2, 21) na križu in oltarju.

Bog nam je z evharistično daritvijo dal svoj najdražji dar, mimo katerega nam njegova vsemogočnost ne more večjega dati, — svojega edinorojenega Sina in Gospoda našega Jezusa Kristusa, ki nam je po svoji smrti hotel v zakramentu svetega Rešnjega Telesa ostati »kruh življenja in kelih večnega zveličanja« kot daritev in dušna hrana.

Vse je vaše, vi pa ste Kristusovi

V zakramentu presv. Rešnjega Telesa je Bog dal sv. cerkvi v popolno last tudi Jezusovo daritev. Jezus Kristus je zapustil svoji cerkvi in nam, njenim otrokom, svojo lastno daritev pod podobama kruha in vina, da bi se po njej mogli udeleževati sadov njegove enkratne krvave daritve na križu in skupaj z njim tudi same darovati nebeškemu Očetu. V vseh časih pred Kristusom so ljudje skazovali Bogu svoje najvišje češčenje z različnimi daritvami. Tudi sv. cerkev po božji uredbi ne sme imeti manj polne daritve. Sv. Rešnje Telo in sv. Rešnja Kri božjega Sina in našega Odrešenika sta nam kristjanom, duhovnikom in navadnim vernikom — obojim sevè na svoj, različen način — dana, da moremo tudi mi Bogu najdostojneje darovati in mu na najpopolnejši način vračati ljubezen z ljubeznijo. Sv. Tomaž Akvinski uči: »V novi zavezi se prava Kristusova daritev daje v skupno last vernikom pod podobama kruha in vina.«

Daritev na križu je bila izključno samo Jezusova daritev. »Zakaj en Bog je; eden tudi srednik med Bogom in ljudmi, človek Kristus Jezus, ki je dal samega sebe v odkupnino za vse« (1 Tim

2, 5). Daritev sv. maše — obnavljanje križeve daritve pa je sevé prav tako najprej Jezusova osebna daritev, a tudi daritev sv. cerkve, da, celo popolna osebna last vsakega posameznega njenega vernika. »Molite, bratje,« poziva duhovnik, »da bo moja in vaša daritev prijetna Bógu Očetu vse-mogočnemu.« Daritelji sv. maše so ne samo službujoči duhovnik, marveč na svoj način tudi vsi navzoči verniki. »To daritev svojih služabnikov (duhovnikov) in vse svoje družine (vernikov) sprejmi torej milostno, prosimo, Gospod...« molimo z duhovnikom tik pred spremenjenjem. Po spremenjenju pa zopet z njim nadaljujemo: »Zato se tudi spominjamo, Gospod, mi, tvoji služabniki in tvoje sveto ljudstvo...« Pomen teh molitev nam lepo razlaga učeni papež Benedikt XIV. »Kristus je glavni daritelj daritve sv. maše ne samo zato, ker jo je ustanovil in naročil, naj se opravlja v njegov spomin, ampak tudi zato, ker jo na neki način daruje po službi duhovnikov. Duhovnik pa je daritelj, ker v Kristusovi moči vrši zakrament in ker v Kristusovi osebi izgovarja posvetilne besede. Slednjič so daritelji tudi verniki, ker darujejo po službi duhovnika in združujejo svoj namen z duhovnikovim namenom, pa tudi na ta način, da z darovi in miloščino oskrbujejo potreščine za daritev.«

Vendar, kaj usposablja duhovnika in kaj usposablja tudi navadnega vernika, da moreta pri sv. maši vsak na svoj način darovati nebeškemu Očetu neskončno všečni dar — telo in kri Jezusovo?

Duhovnik — podoba in odsvit Kristusa

Jezus Kristus je duhovnik na veke (Ps 109, 4). Brez duhovnika ni daritve. Ko je dal sv. cerkvi daritev, pri kateri je glavni duhovnik in daritelj ter obenem edini dar vedno on sam, ji je hkrati dal tudi duhovništvo, ki popolnoma odgovarja božjemu daru evharistične daritve. Sv. Tomaž Akvinski imenuje evharistično daritev odsvit Jezusove križeve daritve, duhovnika pa odsvit Kristusa Duhovnika, v čigar osebi in moči izgovarja besede, s katerimi posvečuje in spreminja kruh v njegovo telo in vino v njegovo kri. »Tako sta«, dostavlja, »na neki način tudi krščanski duhovnik in dar eno in isto.«

Podoba in odsvit Kristusa-Duhovnika pa je človeški duhovnik po neizbrisnem znamenju mašniškega posvečenja. Jezus Kristus je svojo duhovniško službo na drug način vršil na križu, na drug način jo vrši pri evharistični daritvi. Na Kalvariji je bil duhovnik na n a r a v e n način, tako da je s trpljenjem in smrtjo daroval nebeškemu Očetu svoje telo in svojo kri popolnoma sam brez posredovanja kogarkoli drugega; na oltarju pa je Kristus duhovnik na z a k r a m e n t a l e n način, t. j. njegova duhovniška služba se pri sv. maši predstavlja in ponavzočuje po človeškem duhovniku, ki je v ta namen prejel posebno neizbrisno znamenje. Neizbrisno znamenje mašniškega posvečenja posreduje duhovniku popoln delež na Kristusovem duhovstvu. Po vidnih duhovnikih deluje Kristus sam kot veliki duhovnik, po njih obnavlja svojo daritev na križu, po njih nam naklanja sadove svojega odrešenja. Ako bi ne bilo zakramenta mašniškega posvečenja, bi sv. cerkev tudi ne imela zakramentalne-evharistične daritve. Sedaj razumemo velevažni pomen tistih sicer kratkih Jezusovih besed, ki jih je izgovoril apostolom takoj potem, ko je postavil zakrament sv. Rešnjega Telesa in z njim obenem daritev sv. maše: »To delajte v moj spomin.« S temi besedami je namreč apostole posvetil v duhovnike. Kar je Kristus storil pri zadnji večerji, to delajo duhovniki za vedno v njegovem imenu, v njegovi moči, v njegovi osebi. Tridentinski cerkveni zbor uči: »Duhovniki delajo, kar je Kristus storil.«

Jezus Kristus je bil prvi duhovnik sv. cerkve, vsi drugi duhovniki pa so tako rekoč njegovi zakramentalni odsviti. Duhovstvo, ki ga je Kristus vršil pri zadnji večerji kot Glava cerkve, se v cerkvi nadaljuje v njenem lastnem duhovstvu, ki je zakramentalno nadaljevanje Jezusovega duhovstva pri zadnji večerji, kakor je evharistična daritev zakramentalno ponavzočevanje Jezusove daritve na Kalvariji. Jezus Kristus, ki je na križu v najsvetejši pokorščini in najgorečnejši ljubezni do svojega Očeta pretrpel smrt in mu tako daroval daritev samega sebe, je glavni duhovnik pri sv. maši. Človeški duhovniki so pa po besedah sv. Pavla »služabniki Kristusovi in oskrbniki božjih skrivnosti« (1 Kor 4, 1), katerim Kristus ukazuje, naj v njegovem imenu in v njegovi osebi posvečujejo, darujejo in delijo njegovo telo in njegovo kri pod podobama kruha in vina.

Dr. Franc Lukman

Evharistično bogoslužje v stari cerkvi

(Nadaljevanje.)

6. Sredi 4. stoletja v Egiptu

V ozemlju izlivov reke Nila v Sredozemsko morje je bilo mesto Thmuis. Tam je sredi 4. stoletja vodil krščansko občino škof Serapion. V tistem času se je v Egiptu razcvetalo meniško življenje in Serapion je bil, preden so ga postavili za tmuiškega škofa, predstojnik meniške družine. Daleč okoli je bil znan in spoštovan. Sv. puščavnik Anton mu je iz samote sporočal nebeška razsvetljenja, ki jih je bil deležen, in mu ob smrti zapustil ovčjo kožo, s katero se je ogrinjal — drugo je zapustil sv. Atanaziju. In aleksandrijski patriarh sv. Atanazij, »oče pravovernosti«, mu je pisal pet pisem, štiri med njimi o božanstvu svetega Duha. Serapion sam je bil pisatelj; pisal je vzpodbudna pisma — dve sta ohranjeni —, razložil knjigo psalmov in zavračal manihejstvo, krivo vero, ki je sredi 3. stoletja nastala v Perziji in se v 4. stoletju močno širila po Egiptu in dalje proti zapadu. Za zgodovino krščanskega bogoslužja izredno dragocena pa je zbirka liturgičnih molitev, ki se nam je ohranila pod njegovim imenom. Serapion teh molitev ni šele sam sestavil, marveč je starejše zbral, jih predelal in razširil. Vseh je trideset. Osemnajst molitev daje skupaj ves obred sv. maše; sedem jih je za blagoslovitev krstne vode, krst in birmo; tri so za posvetitev diakonov, mašnikov in škofov; ena je blagoslov sv. olja za maziljenje bolnikov, ena pa je pogrebna.



Po Gottwaldovem misalu

Kristus dar je in daritelj prečudovit

Tukaj podajem v slovenskem prevodu Serapionovo anáforo, kánon sv. maše. Začetek kánona se naslanja na mašnikovo prefacijo, t. j. opomin, naj verniki pusté vse posvetne misli, povzdignejo svoja srca k Bogu in ga hvalijo, kakor se spodobi in je pravično. Serapionov mašni kánon je takole razporejen: 1. Hvalnica Bogu; 2. »Svet, svet, svet«; 3. posvečenje kruha in vina v Gospodovo telo in kri; 4. epikleza (klicanje božje Besede); 5. priprošnje za žive; 6. priprošnje za rajne; 7. še priprošnja za žive.

1. Hvalnica Bogu

Spodobi se in pravično je tebe, neustvarjeni Oče edinorojenega Jezusa Kristusa, hvaliti, poveličevati in slaviti. Hvalimo te, neustvarjeni, neizsledljivi, neizrekljivi, slehernemu ustvarjenemu bitju nedoumni Bog. Hvalimo te, ki te pozna tvoj edinorojeni Sin, ki je on o tebi stvarstvu govoril, te razodel in oznanil. Hvalimo te, ki poznaš Sina in svetim odkrivaš njegovo veličastvo, ki te tvoja (iz tebe) rojena Beseda pozna, gleda in svetim razodeva. Hvalimo te, nevidni Oče, daritelj nesmrtnosti: ti si vir življenja, vir luči, vir sleherne milosti in vse resnice, ljubitelj ljudi in siromakov, ki vsem ponujaš spravo in vse nase vlečeš po prihodu svojega ljubljeneja Sina.

Prosimo te, stori, da bomo živi ljudje. Daj nam duhá luči, da spoznamo tebe, pravega (Boga), in katerega si poslal, Jezusa Kristusa; daj nam svetega Duhá, da bomo mogli razglašati in pripovedovati tvoje neizrekljive skrivnosti. V nas naj govori Gospod Jezus in sveti Duh in te po nas poveličuje. Zakaj ti si (tisti, ki je) vzvišen nad vsako vladarstvo in oblast in moč in gospostvo in vsako ime, ki se imenuje ne le na tem svetu, ampak tudi na prihodnjem.

2. »Svet, svet, svet«

Pred teboj stoji tisočkrat tisoč in deset tisočkrat deset tisoč angelov, nadangelov, prestolov, gospostev, vladarstev, oblasti. Pred teboj stojita častita Serafima s šestimi peruti, z dvema perutima zakrivata obličje, z dvema noge, z dvema pa letata in te poveličujeta. Z njimi sprejmi tudi naše poveličevanje, ki kličemo: »Svet, svet, svet, Gospod vojnih čet, nebo in zemlja sta polna tvoje slave!« — Polno je nebo in polna je zemlja tvoje veličastne slave, Gospod moči. Napolni tudi to daritev s svojo močjo in svojim spremenjenjem, zakaj tebi smo darovali to živo žrtev, nekrvavo daritev.

3. Posvečenje kruha in vina (spremenjenje)

Tebi smo darovali ta kruh, podoba telesa Edinorojenega. Ta kruh je podoba svetega telesa, zakaj Gospod Jezus Kristus je tisto noč, ko je bil izdan, vzel kruh in ga razlomil in dal svojim učencem, rekoč: Vzemite in jejte: To je moje telo, ki se za vas lomi v odpuščenje grehov. Radi tega smo tudi mi opravili podobo smrti in darovali ta kruh in prosimo: Po tej daritvi se spravi z nami vsemi in (nam) bodi milostljiv, Bog resnice. In kakor je bil ta kruh razkropljen po hribih in je zmesen postal eno, tako združi tudi svojo sveto cerkev iz vseh narodov in vseh dežel in vseh mest in vasi in hiš ter naredi eno, živo, vesoljno cerkev. Darovali smo tudi kelih, podoba krvi, zakaj Gospod Jezus je po večerji vzel kelih in rekel svojim učencem: Vzemite, pijte, to je nova zaveza, to je, moja kri, ki se za vas preliva v odpuščenje grehov. Radi tega smo tudi mi darovali kelih, predstavljajoč podobo krvi.

4. Epikleza

Naj pride, Bog resnice, tvoja sveta Beseda na ta kruh, da bo kruh telo Besede, in na ta kelih, da bo kelih kri Resnice, in daj, da bodo vsi, ki (ga) bodo deležni, prešli zdravilo življenja za ozdravljenje sleherne bolezni in za okrepitev slehernega napredka in čednosti, ne v obsodbo, Bog resnice, tudi ne v sramoto in grajo.

5. Priprošnja za žive

Tebe, Neustvarjenega, smo poklicali po Edinorojenem v svetem Duhu: usmili se tega ljudstva, podeli mu, da bo napredovalo (v dobrem), pošlji angele, ki bodo ljudstvu v pomoč za uničenje zlega in utrditev cerkve.

6. Priprošnja za rajne

Prosimo te tudi za vse rajne, ki se jih spominjamo. [Ko so se imena našela:] Posveti te duše, zakaj ti vse poznaš. Posveti vse, ki so se v Gospodu ločile, in jih prištej vsem svojim svetim močem in jim daj mesto in bivališče v svojem kraljestvu.

7. Še priprošnja za žive

Sprejmi pa tudi zahvalo ljudstva in blagoslovi jih, ki so darovali daritve in zahvale, in milostno podeli vsemu temu ljudstvu zdravje in popolno blaginjo in radost in vso rast na duši in telesu: po svojem Edinorojencu Jezusu Kristusu v svetem Duhu, kakor je bilo in je in bo v rodov rodove in na vse vekov veke. Amen.

K. J.

Življenje s cerkvenim letom

(Nadaljevanje.)

4. pobinkoštna nedelja. 2. pobink. nedeljo nam je kazala cerkev božjo ljubezen, ki vabi, v podobi velike večerje, 3. pobink. nedeljo božjo ljubezen, ki išče, v priliki o izgubljeni ovci in drahmi. Tudi danes nam govori



Marijin studenec v Ain Karimu

o božji skrbi za zveličanje ljudi. V podobi ribjega lova gledamo, kako ustanavlja Kristus v naše zveličanje cerkev, ki zbira »Kristusove ribice« (priljubljen starokrščanski simbol za vernike) v Petrovo mrežo in čoln. Petrov čoln je podoba cerkve, v kateri Jezus uči, lovi ribe, dela čudeže. Naloga cerkve je, loviti ribe: reševati duše. Reševati ljudi iz svetnega morja v Petrov čoln, je vzvišen poklic dušnih pastirjev. Zahvalimo se Gospodu, da smo srečne ribice, iz morja nevere zajete v Petrovo ladjico. Ostali mašni deli so z e v a n g e l i j e m le v rahli zvezi, kar bomo opazili še večkrat v pobinkoštnih nedeljah. Berilo je težko umljivo, vendar je temeljna misel jasna: Greh je potegnil s seboj vse stvarstvo, Kristus pa je dvignil tudi brezčutno naravo, da v zakramentih sodeluje za naše posvečenje. Velika je krivda grešnika, ki zlorabi stvari, katere bi ga morale dvigati k Bogu, kot orodje za greh in pogubljenje. Prošnja: Mnogo vplivajo na rast cerkve družabne razmere, ki so tudi v

božjih rokah; zato prosimo, naj božja previdnost tek sveta tako uravna, da bomo mogli Boga nemoteno častiti.

Praznik sv. Petra in Pavla (29. jun.)

Zelo slovesno obhaja rimska cerkev praznik svojih dveh največjih svetnikov, apostolskih prvakov Petra in Pavla. Ker počivata ločeno vsak v svoji cerkvi in obhaja cerkev praznike svetnikov nad njhovima grobovima, govori današnja maša samo o Petru, jutrišnja pa o Pavlu. Cerkev nam kaže danes sv. Petra kot skalnat temelj in ključarja božjega kraljestva (evangelij); kaže pa tudi, kako je v nevarnosti in ob času preganjanja v božjem varstvu (berilo). Peter in z njim vsa cerkev se zahvaljujeta za to božje varstvo ob času preganjanja (vstop). Berilo vsebuje lepo papeževo podobo iz stare cerkve. Cerkev moli za svojega papeža in je uslišana. Bog stori čudež šele v zadnjem trenutku, tik pred usmrтитvijo. Božja ura pride, kadar ljudje nič več ne morejo storiti. Vodilno misel imamo v sp ev u a le lu ja in v o b h a j i l n i p e s m i: »Ti si Peter in na to skalo bom sezidal svojo cerkev«. E v a n g e l i j: pomn-ljiv prizor iz Cezarije Filipove. Kristus postavi ob trhli shodnici skalnato cerkev na Petrovo skalo. Prava cerkev je postavljena na vrhovno oblast Petra in njegovih naslednikov. P o o b h a j i l n a m o l i t e v: »Ko si nas nasitil z nebeško hrano, Gospod, nas po priprošnjah apostolov varuj vseh nezdod.« Sami od sebe ne moremo nič, združeni z Jezusom Kristusom moremo vse, kakor je Elija »v moči te jedi hodil 40 dni in 40 noči do božje gore Horeba« (3 Kr 19, 8).

5. p o b i n k o š t n a n e d e l j a. To nedeljo nas spominja cerkev najvažnejše krščanske kreposti, ljubezni do bližnjega. Jezus pogostoma govori o tej zapovedi in jo imenuje »svojo zapoved« in znak kristjana. Nedeljska maša nam slika vzorno krščansko skupno življenje. Spremlja nas k božji službi, ki je središče in višek krščanskega občestva. Obe berili nam vzbujata smisel za krščansko občestvo. Kako lepo govori o tem berilo: skupna molitev, sočutje, prijateljstvo, bratoljubje, ljubezen do sovražnikov. Tudi trpljenje in sramotjenje ne sme motiti te ubranosti v duši; nasprotno, v srečo si štejemo, da smo tako posebno podobni Kristusu. Samo eno skrb imejmo, »Gospoda Kristusa slavite (sveto čuvajte) v svojem srcu.« Nauki tega berila bi mogli obnoviti vse naše družabno življenje. V e v a n g e l i j u (iz govora na gori) svari Jezus pred jezo in sovraštvom, ki nasprotujeta ljubezni do bližnjega. V stari zavezi je sodilo uboj najvišje sodišče ter ga kaznovalo s smrtjo. V novi zavezi pa je uboju enaka jeza, sovraštvo. V očeh Gospodovih je ubijavec, kdor sovraži. Bog ne sprejme daru, molitve in daritve iz njegove roke. V nekdanji cerkvi so se verniki dobesedno ravnali po teh Gospodovih besedah in so si dali mirovni poljub, preden so nesli darove k oltarju. Še dandanes se daje pri slovesni maši mirovni poljub, preden uživamo Jagnje božje, ki nam je hotelo s svojo smrtjo prinesiti mir. Mirovni poljub pri maši nas vse opominja, da obhajamo sv. mašo z miroljubnim in spravljivim srcem. Duhovnik najprej poljubi oltar in nato diakona, ki da poljub dalje. Oltar pomeni Kristusa: mirovni poljub pride od Kristusa, je poljub Kristusov in ima tudi ta vzvišen pomen, da so vsi kristjani bratsko zedinjeni v Kristusu. — V prelepi p r o š n j i prosimo za pravo ljubezen do Boga: »da te bomo v vsem in nadvse ljubili«.

6. p o b i n k o š t n i n e d e l j i bi lahko dali naslov: k r s t i n e v h a r i s t i j a. To sta dva glavna zakramenta, ki napravita človeka za kristjana. Krst božje življenje v duši obudi, evharistija ga razvija in dopolnjuje. Primera

z zemeljskim življenjem naj nam to pojasni. Mati da otroku naravno življenje po rojstvu in rast po hrani. Mati cerkev nam daje sveto nadnaravno življenje po krstu, in to življenje razvija po evharistiji. V nedeljo pa krst obnovimo in izpopolnimo s sv. mašno daritvijo. In ker je velika noč za nas krstni dan, je nedelja velikonočni dan v malem. Današnja nedeljo nas hoče cerkev zopet spomniti, kako smo kristjani srečni. V krasnem *Berilu* izreče sv. Pavel nekaj globokih misli o krstu. Pravi, da smo v krstu s Kristusom umrli, stari človek v nas je umrl in bil pokopan; obenem pa smo vstali kot novi ljudje k novemu življenju. Pri teh besedah se naslanja apostol na krstni obred v stari cerkvi, ko so krščenca v vodo popolnoma potopili, to je pomenilo smrt in pokop starega človeka; nato ga je boter dvignil iz vode, to je bilo vstajenje s Kristusom. Iz tega obreda povzame sv. Pavel praktičen nauk, da smo s krstom grehu umrli in moramo živeti zdaj Bogu. Kakor Kristus po vstajenju več ne umrje, se moramo tudi mi varovati duhovne smrti greha. »Tako se tudi vi sodite, da ste mrtvi za greh, živi pa za Boga, v Kristusu Jezusu, našem Gospodu.« Vso to velikonočno srečo naj poživi v nas današnja evharistija. Danes posebno lepo vidimo, kako se nam to, kar nam slika uvodna maša v podobi, uresniči v daritveni maši. *Evangelij* nam poroča o drugem pomnoženju kruha, ki nam je danes podoba maše. Kar je storil Kristus ob pomnoženju kruha, to stori danes in vselej pri sv. maši. Hrani nas v puščavi življenja, da »ne omagamo na potu«. Tudi mi bi v puščavi življenja omagali, ako nas ne bi krepil nebeški kruh. Sklenimo danes: vsako nedeljo hočemo obnoviti sv. krst in zajeti v maši in obhajilu moč za nadaljnje potovanje skozi puščavo življenja. *Prošnja*: Bog mora biti moje vse; začetek, nadaljevanje, sklep. Bog je vrtnar na vrtu moje duše, v srce seje božjo ljubezen, goji rastline kreposti. *Obhajila* pesem: »Pristopil bom in daroval v njegovem šotoru daritev z vzkliki veselja...« Ne pozabimo, da sv. obhajilo ni samo kakor drugi zakramenti sveto znamenje božje milosti, temveč tudi tesna udeležba pri pravi in edini daritvi nove zaveze, ki jo je začel darovati Jezus na veliki petek popoldne in jo sedaj neprestano nadaljuje po rokah svojih duhovnikov na oltarjih. Ako se torej udeležimo sv. daritve in posebno, ako se udeležimo daritvenega obeda, z vsemi odrešenimi najpopolnejše počastimo presv. Trojico.



Postavil ju je za prvaka
čez vso zemljo

7. *pobinkoštna nedelja*. Naslednje pobinkošne nedelje (7.—14.) nam slika cerkev krščansko življenje v nasprotjih: milost — greh, božji služabnik — suženj greha, dobro drevo — slabo drevo. Cerkev nam ne stavi pred oči teh nasprotij, ne da bi volili med dobrim in hudim; že smo se odločili pri krstu. S temi nasprotji nas samo uči, ločiti pravo krščanstvo od lažnega. *Berilo* je nadaljevanje berila prejšnje nedelje. Sv. Pavel nam predloči sužnja greha in služabnika božjega. Prej so služili rimski verniki kot pagani z vsemi silami in sposobnostmi vladarju grehu, zdaj pa služijo z vsem življenjem Bogu. Zdaj so res svobodni. Sad takega življenja je svetost, konec je večno življenje. — Cerkev razgrne danes pred nami še neko podobo. Vodi nas v lepo, skrbno negovano drevesnico, sadovnjak z raznovrstnim sadnim drevjem. Neumorno dela vrtnar s svojimi pomočniki. Sadovnjak namaka potok. Blagodejno sije sonce, da zorijo sladki sadovi. To je vrt sv. cerkve. Drevje in drevesca so kristjani. Vrtnar, ki drevesca sadi, hrani in neguje, je Kristus.

Studenec je privrel iz Kristusove strani na križu in teče v zakramentih skozi vrt. Sonce je Sveti Duh, ki stori, da sadovi zorijo. Zdaj pri maši gre Kristus skozi ta vrt, opazuje drevesca in jih ocenjuje, ne po lepi kroni, ne po listju, temveč po sadovih, dobrih delih. Tako nas uči cerkev danes v evangeliju ločiti pravo krščanstvo od napačnega. — Zelo lepa in poučna je pesem pri darovanju, ki je v ozki zvezi s tiho molitvijo. Daritve stare zaveze so dopolnjene z daritvijo na križu, ki se nam obnavlja v mašni daritvi; z mašno daritvijo pa združimo verniki svojo daritev. P o b h a j i l n a m o l i t e v: »Tvoje zdravilno delovanje, Gospod, naj nas dobrotno očisti naših slabih nagnjenj in vodi po pravi poti.« Sv. evharistija je zdravilna in edino učinkovito sredstvo zoper posledice Adamove nepokorščine. V njej nam naklanja Zveličar skrivnostno zdravilni grenki les s Kalvarije in nas s svojo zveličavno smrtjo zavaruje pred večno smrtjo.

8. p o b i n k o š t n a n e d e l j a. Nedelja kot velikonočni in krstni dan naj s sv. evharistijo pospeši zorenje božjega življenja (posvečujoče milosti), ki se je s krstom v duši obudilo. Da bi to božje življenje bolj in bolj spoznali in ga zavarovali pred zablodami, nam ga kaže cerkev v teh nedeljah pogostoma v nasprotjih, tudi danes v berilu in evangeliju. V b e r i l u govori Pavel o duhovnem in mesenem človeku. V duhovnem človeku prebiva Sveti Duh in ga vodi; to je kristjan. Nositelj Duha je božji otrok in dedič, brat in sodedič Kristusov. Meseni človek je tostransko usmerjen človek, ki misli samo na zemeljsko in teži samo za svetnim (krivični oskrbnik je primer takega človeka). Božje življenje je torej mrtvenje mesenega življenja, življenje pod vodstvom Svetega Duha. Naj nam odmeva ves teden v duši blagovest: Bog naš oče, mi otroci, dediči božji, sodediči Kristusovi. Gojimo veselo zavest božjega otroštva! E v a n g e l i j vsebuje priliko o krivičnem oskrbniku. Da to težko priliko prav razumemo, moramo vedeti, kaj nam stavi Gospod na krivičnem oskrbniku za zgled. Ne hvali krivičnega oskrbnika zaradi njegove goljufije, temveč zaradi njegove iznajdljivosti in gorečnosti, s katero skrbi za svojo zemeljsko prihodnost. Gorečnost otrok tega sveta v njihovih zemeljskih načrtih naj nam vzbuja gorečnost, ko težimo za večnim smotrom. Silne moči spijo v nas, izkoristiti jih moramo za večnost. Posnemajmo doslednost in vnemo otrok tega sveta. Zelo primerna je o b h a j i l n a pesem, ki jo pojo vedno pri delitvi sv. obhajila vzhodni kristjani: »Pokusite in spoznajte, kako sladak je Gospod. Blagor mu, kdor vanj zaupa« (ps 33, 9). P o b h a j i l n a m o l i t e v: »Gospod, naj nas nebeška skrivnost obnovi na duši in telesu, da bomo občutili učinek daritve, ki jo obhajamo.« Saj drugače ne more biti. Kdor se Jezusu približa, ga poživi, kakor nekoč tiste, ki so se dotaknili njegovega oblačila. »Moč je izhajala od njega in je vse ozdravljala« (Lk 6, 19). Seme nesmrtnosti, ki ga vseje Jezus v naše zemeljsko telo, pogasi ogenj poželjivosti in strasti in je včasih po meri naše vere in po božji volji tudi uspešno zdravilo za telesne bolezni.

9. p o b i n k o š t n a n e d e l j a nam razgrne dve mrki podobi in je kakor svetilnik, ki naj nas varuje nevarnih kleči v noči življenja. Resen nauk in glavna misel nedelje: pekel je in tudi izvoljena duša je lahko pogubljena, ako ne živi iz vere. Obe mašni berili govorita o nezvestobi in zavrženju izvoljenega ljudstva, ki ga je hotel Bog odrešiti. V b e r i l u spominja Pavel prve kristjane na usodo Judov v puščavi. Kakor so bili ti iz Egipta rešeni, pa so kljub temu zaradi svojih grehov umrli in niso videli obljubljenе dežele, tako se lahko tudi odrešen kristjan večno pogubi, ako njegovo življenje ne soglaša z vero. Pavel navaja pet primerov greha in kazni. Poslednje vrste so zelo lepe. Svarilo

lahkomiselnim: »Kdor meni, da stoji, naj gleda, da ne pade.« Tolažba v skušnjavi: »Bog ... vas ne bo pustil skušati čez vaše moči, ampak bo s skušnjo dal izid, da jo boste mogli prestati.« V evangeliju imamo pretresljiv prizor iz Jezusovega vhoda v Jeruzalem na cvetno nedeljo. Jezus joče ob pogledu na nezvesti Jeruzalem in napove, da bo razdejan. Poslednje klicanje, trkanje milosti. Jeruzalem je podoba krščene duše, ki se pogubi. Trdovratna nespokornost izvabi Odrašeniku solze. — Vzemimo s seboj v ta teden pretresljivo podobo Kristusa, kako stoji in joče pred vrati svojega izvoljenega mesta. Obudimo pogostoma obžalovanje in molimo vsak dan s cerkvijo: »Reši nas večnega pogubljenja (kanon). — V prošnji prosimo Gospoda, naj nas usliši; še prej pa naj nas razsvetli, da bomo prosili, kar je Bogu v čast in nam v zveličanje. Zelo poučna je tiha molitev: »Daj..., da bomo te skrivnosti vselej vredno obhajali«, s pravo ubranostjo in ne morda iz navade; »zakaj kadar obhajamo spomin te daritve, se dopolnjuje delo našega odrešenja«, se daruje Očetu Kristus, duhovnik in daritev obenem, in nam naklanja zasluge svoje odrešilne smrti.

10. pobinkoštna nedelja. Cestinar v današnjem evangeliju je podoba za nas. V duhu cestinarjevem se udeležimo danes božje službe, zato so vse mašne molitve in pesmi ponižno proseče. Čutimo se grešnike in slišimo besede Gospodove: »Ta je šel opravičen na svoj dom.« Berili vsebujeja mnogo nauk. Berilo opisuje občestveno življenje stare cerkve v Korintu. Čudežno je vladal Sveti Duh ondotno versko občino. Vsak vernik je imel poseben milostni dar; vendar naj se nihče ne povišuje, kajti vsi so eno veliko telo, vsak vernik je ud s svojo posebno nalogo. Ako naobrnemo te misli nase, lahko rečemo: vsakdo ima svoj poklic v cerkvi in življenju. Glejmo v tem poklicu službo, ki nam je dana kot udom na Kristusovem skrivnostnem telesu. Evangelij govori o ponižnosti in napuhu. Kristjan si, ako si majhen pred Bogom, pred ljudmi, pred samim seboj. Napuh, ki ga predstavlja farizej, je duhovna gobavost, v svojih posledicah večkrat strašnejša od same nečistosti. Nečistost se da po letih ukrotiti s pokoro; napuh večkrat še s smrtjo ne preneha in živi dalje v peklenskih plamenih. — V sv. daritvi se naša prilika obnovi. Kot ponižni cestinar prideš danes v cerkev, v pristopnih molitvah se trkaš na prsi, v »Gospod, usmili se« trkaš na nebeška vrata, iz Gospodovih ust slišiš besedo odpuščenja. V obhajilu se ta sveta igra sklene; medtem ko poje zbor zaupno spokorni 50. psalm, prejme cestinar v daritvenem obedu poroštvo opravičenja. »Ite, missa est« — in cestinar gre opravičen na svoj dom. — Prošnja je klasično lepa. Bog najbolj razodeva svojo moč, ko zadolženim prizanaša in grešnikom odpušča. Zakaj brezno, ki loči Boga od greha, je globlje od brezna, ki ga loči od nič. In to brezno premosti Bog, ko grešnika v svojem usmiljenju pritegne k sebi.



Sv. Ana, mati božje Matere

Marijino vnebovzetje

(15. avgusta). Praznujemo Marijino blaženo smrt in vnebovzetje (ni sicer verska resnica, pač pa pobožno izročilo cerkve, da je bila Marija tudi s telesom v nebesa vzeta). Cerkev se veseli Marijinega najvišjega poveljanja

in jo slavi kot kraljico nebes. Liturgija nam slika njen slovesen vstop v nebesa kot svatovski spreved neveste. To je največji Marijin praznik. V *berilu* nam govori Marija z besedami božje Modrosti in nam pripoveduje, kako je iskala pokoja in ga končno našla v nebeškem Jeruzalemu pri plemenitem ljudstvu (pri izvoljenih). Nato nam razodene svojo veličino. Kakor veličastno drevo, kakor ljubka cvetlica cvete zdaj v nebeškem božjem vrtu. Marta in Marija v *evangeliju* sta podobni zunanjega, delovnega, poklicnega in notranjega, molitvenega življenja. To sta dve poti k istemu smotru. V popolnem soglasju sta se zedinili ob poti v življenju deviške božje Matere. Mati — Marta, devica — Marija. Tako si je izvolila Marija najboljši del, svoje deviško materinstvo. Danes pa si je izvolila najboljši del v nebeškem Jeruzalemu. *Po obhajilu* nam *molitev*: najugodnejši trenutek, da si izprosimo milosti od Srednice milosti, je sv. obhajilo. Ako nas vidi Marija tako tesno zedinjene s telesom in krvjo svojega Sina, se zaradi te krvne zveze čuti še bolj njegovo in našo mater.

11. *pobinkoštna nedelja* je zopet nekaj velikonočni praznik in dan krstne obnove. V *berilu* stoji pred nami sv. Pavel in oznanja velikonočno blagovest: Kristus je za naše grehe umrl, Kristus je vstal! Navaja priče vstajenja, med njimi sebe. Njemu se je prikazal Kristus; tudi on je bil nekoč bolan, kakor gluhonemi, negodnik, zadnji izmed apostolov. Pavel pripoveduje, kako je v veliki noči prejel krstno milost, v njem oživi zavest odrešenja: »Po milosti božji pa sem to, kar sem, in njegova milost do mene ni bila prazna.« *Evangelij* poroča o ozdravljenju gluhonemega v pokrajini Desetero-mestja. Cerkvi pa je danes to ozdravljenje podoba spreobrnjenja naše bedne, gluhonome duše pri krstu. Že od nekdaj se opravlja pri krstu isti obred, ki ga je izvršil Kristus nad gluhonemim. Kristus je pri krstu odprl naš duhovni posluš in razvezal jezik. Tudi danes stojim v duhu v veliki noči pri krstnem studencu, gluhi in nem v duši. Prikaže se mi dušni zdravnik Kristus, se dotakne s prsti ušes in jezika, da me ozdravi. Pravi biser je *prošnja* te maše, bogata z mislimi, vsa ponižna in zaupna: »Vsemogočni večni Bog, ki v obilju svoje ljubezni prosivcem daješ več, kot zaslužijo, in več, kot prosijo: razlij nad nas svoje usmiljenje, da odpustiš kazni, ki se jih vest boji, in nam pridaš, česar si ne upamo prositi.«

12. *pobinkoštna nedelja*. Najlepše razberemo iz mašnega besedila samega, kaj je sv. maša in kateri so njeni sadovi. Poglejmo si na treh podobah današnje maše, kaj imamo od mašne daritve. *Prva podoba*. *Evangelij* nam pripoveduje večno lepo priliko o usmiljenem Samarijanu. Kristus nas je hotel s to priliko učiti ljubezni do bližnjega. Cerkve pa nam kaže na tej priliki Kristusovo delovanje v maši. Možno, ki je padel med razboj-nike, je bedna človeška narava. Nadnaravni darovi so ji bili uropani, naravni poškodovani, onemogla, strta leži na tleh. Mimo človeštva gre judovska po-stava in ga ne more ozdraviti. Potem pa pride usmiljeni Samarijan Jezus Kristus v oblačilu ponižnosti, se skloni nad bednim ranjencem, mu vlije v rane olja in vina, ga pelje do gostilnice in zanj poskrbi. To je storil Kristus za človeštvo z odrešenjem; prav to pa dela tudi v maši. Ne mislimo zdaj toliko na človeštvo, temveč glejmo sami sebe onemogle in ranjene na cesti življenja! Pri sv. krstu in pri vsaki maši pride mimo usmiljeni Samarijan in se nas usmili. — *Druga podoba*. Tudi *berilo* nam govori danes o delovanju maše. *Berilo* primerja staro in novo zavezo. V stari zavezi vlada črka, v novi Duh. Pavel pravi: Mozesovo obličje se je po občeivanju z Bogom svetilo, da Izraelovi otroci niso mogli vanj pogledati. Apostol sklepa dalje:

Ako je torej nova zaveza popolnejša od stare, koliko bolj mora žareti Kristusovo obličje, v katero smemo zreti pri maši; koliko bolj mora žareti obličje božjega otroka, ko občuje s Kristusom pri maši. To je učinek sv. evharistije, da nas poveljuje. — Tretja podoba. Se tretjo mašno podobo vidimo danes v pesmi pri darovanju. Mozes prosi za Izraelove sinove. Medtem ko je občeval z Bogom na Sinajski gori, so si vlili Izraelci zlato tele in ga molili. Bog je hotel zvezo z Izraelci raztrgati, Mozes pa je prosil za nezvesto ljudstvo in Bog se je dal pomiriti. Kaj pomeni to? Mozes je podoba Kristusa, ki neprestano posreduje in miri. V vsaki maši pa se obnovi daritev na križu; pri vsaki maši se »Gospod pomiri, opusti kazen, ki jo je zapretil svojemu ljudstvu (nam)«.



Na prestolu nebeškem
teh, ki se Nje spominjajo, ne zabi

Dr. A. Snoj, Jeruzalem

Rojstni kraj Janeza Krstnika

Okolica Jeruzalema je pusta, skalnata in nerodovitna. Edino izjemo tvori lepa, proti zapadu odprta dolinica, v kateri leži pičli 2 uri od Jeruzalema oddaljeni Ain Karim. To je rojstno mesto Janeza Krstnika. Radi lepe lege, mnogih zelenih vrtov in gorsko-svežega zraka spada Ain Karim med najprivlačnejše izletne točke v jeruzalemski okolici. Romarji pa prihajajo sem predvsem zato, da obiščejo prijazni svetišči sv. Janeza Krstnika in Marijinega obiskanja.

Z avtomobilom dospeš danes iz Jeruzalema v Ain Karim že v 20 minutah. Pot pelje od Jaiskih vrat skozi novozgrajeno moderno judovsko predmestje najprej v smeri proti Jafi, nato se odcepi proti jugozahodu. Kmalu zagledaš pred seboj lepo, zeleno dolinico, a takoj nato vrsto belih hiš, ki so amfiteatralično razpostavljene ob vhodu v dolinico; obdane so od ozkih, umetno zgrajenih teras, na katerih rastejo smokve, oljke, citrone, rožičeva drevesa, vmes pa vsakovrstna vrtna zelnjava. Na treh straneh ograjajo mesto visoki griči, zato se kraj upravičeno imenuje tudi Sv. Janez v gorah.

Avto te izloži tik cerkve sv. Janeza. Cerkev je zgrajena nad rojstno hišo svetnikovo. Prijazen frančiškanski brat užge luč v mali kapelici na levi strani glavnega oltarja. Po 7 stopnicah prideš navzdol do belega, marmornatega oltarja, ki stoji sredi skalne votline, nekdanjega stanovanja Janezovih staršev. Pod oltarjem je vdolbena zvezda in okrog nje napis: »Hic praecursor Domini natus est« (Tu je bil rojen predhodnik Gospodov).

Tukaj sta živela duhovnik Zaharija in njegova žena Elizabeta, ki sta bila »oba pravična pred Bogom in sta živela po vseh zapovedih in zakonih Gospodovih brez graje« (Lk 1, 6). Tu je bil rojen Janez Krstnik, tu so se ob njegovem rojstvu odigravali dogodki, ki so s strahom in začudenjem napolnili vso okolico. Tukaj je sivolasi Zaharija v preroškem duhu napovedal veličino novorojenega dečka, ki bo predhodnik Mesijev, največji med vsemi, ki so se rodili v stari zavezi, mejnik med staro in novo zavezo.

Cerkve sv. Janeza in kapelo njegovega rojstva čuvajo frančiškani, ki imajo zraven cerkve samostan. Predstojnik samostana je že od davnih časov vedno Španec; tudi ostali redovniki so po večini Španci.

Na podnožju gore, ki od juga zapira dolino, stoji drugo častitljivo svetišče Ain Karema. To je cerkev Marijinega obiskanja.

Iz sv. pisma vemo, da je pred Janezovim rojstvom Marija obiskala svojo sorodnico Elizabeto in ostala pri njej tri mesece. Elizabeta takrat ni bivala v rojstni hiši Janezovi sredi mesta, ampak sama zase v samotni hišici zunaj mesta, ki je

bila po starem izročilu isto tako last duhovnika Zaharija. Na tem kraju je Marija zapela prelepi slavospev »Magnificat«. Tu je tri mesece pomagala Elizabeti, tu sta obe v pobožni molitvi hvalili božjo Previdnost radi čudovitih dogodkov, ki sta jih doživeli. Ni čudno, če so se kristjani že v najstarejši dobi radi zbirali na tem mestu k molitvi in so v spomin na Marijino obiskanje zgradili lično cerkev. Cerkev je bila pozneje porušena, a na njenih razvalinah so frančiškani postavili novo, še lepšo cerkev, katera glavna privlačnost je častiljiva kapela Marijinega obiskanja, nekdanje bivališče božje in Krstnikove matere.

Na Marijino bivanje v Ain Karimu spominja tudi studenec, ki se že od najstarejših časov imenuje »Marijin studenec«. Izročilo pravi, da je sem hodila Devica Marija vsak dan po vodo. Ker je to edini studenec v mestu, je izročilo zgodovinsko in ime »Marijin studenec« upravičeno.

Ain Karim je kraj, kjer so se odigravali pomenljivi dogodki iz zgodovine našega odrešenja. Zato ga romarji danes prav tako radi obiskujejo, kakor so ga nekdaj. V njegovih svetiščih molijo z isto zbranostjo in pobožnostjo kot v Nazaretu ali Betlehemu.

Vzorno liturgično življenje v zavodu

(Poročilo iz mariborskega semenišča.)

Danes se zelo poudarja liturgična obnova. In po pravici. Saj imamo v liturgiji toliko bogastva. Koliko milosti bi bili lahko še deležni, ko bi res še tesneje sodelovali z mašnikom pri sv. maši! Da se temu odpomore, je zelo potrebno, da se predvsem bogoslovci vzgajajo v duhu liturgične obnove. Kot duhovniki bodo lažje odkrivali ljudstvu zaklade sv. liturgije in ga narahali k sodelovanju.

Tudi pri nas v mariborskem bogoslovnem semenišču liturgično gibanje lepo uspeva in se razvija, kar je predvsem zasluga požrtvovalnega g. spirituala. Že pred nekaj leti smo začeli z recitirano (zborno) sv. mašo. Način recitacije se je razvijal in spopolnjeval. Sedaj imamo dvakrat na teden slovensko recitirano mašo, in sicer enkrat z ljudskim petjem, enkrat brez njega. Recitirano mašo z ljudskim petjem imamo navadno tudi drugo in četrto nedeljo v mesecu. Prvi molilec recitira z ambona, ki stoji v ladji na evangelijski strani. Oba kora bogoslovcev na evangelijski in listni strani v klopih pa molita v zboru ali tudi menjaje se, kakor n. pr. slavo, vero, sekvence (pri mašah, ki jih imajo). Druge dni v tednu pa je navadno latinska recitirana maša brez prvega molilca. Mašnik moli glasno vse spremenljive in stalne dele sv. maše do darovanja. Vsa cerkev odgovarja. Posebnost tvorijo tiste slovenske recitirane maše z ljudskim petjem, pri katerih se tudi aktivno udeležujemo darovanja. Na Srečnico se n. pr. pri darovanju uvrstimo vsi bogoslovci z gorečimi svečami v procesijo, ki se med petjem pomika okoli oltarja. Pri oltarju oddamo goreče sveče, ki so simbol naših src, naše pripravljenosti do Gospoda. V postnem času se vsak dan, tudi če maša ni recitirana, prebereta z ambona berilo in evangelijski tistega dne v slovenskem jeziku. V tem času imamo stare, častiljive postne maše, ki so tako bogate po vsebini. Tudi pasijon recitiramo v slovenskem jeziku, in sicer tako, da imajo vloge posameznih oseb določeni posamezniki, ostalo pa recitira ves zbor.

Toda za pravo liturgično življenje ne zadostuje, da pri maši vzamemo samo misal v roke in sodelujemo z mašnikom, ampak se je treba na sv. mašo tudi dobro pripraviti, temeljito je treba pregledati mašni obrazec. V ta namen nam najbolje služi Parschev liturgični koledar »Das Jahr des Heiles«. Vsako soboto zvečer nam poda g. spiritual za premišljevanje celotno misel sledeče nedelje z razlago sv. maše. Poleg tega so v ladji na evangelijski in listni strani pritrjene slike (za vsako nedeljo druge), ki ponazorjujejo evangelijsko zgodbo tiste nedelje ali glavno misel posamezne dobe cerkvenega leta. Te slike so zlasti za ljudstvo zelo poučne. Ljudstvo se po teh slikah najlaže uaja vsako nedeljo v liturgično življenje.

Pri recitiranih mašah tudi ljudstvo že nekoliko sodeluje, vendar za sedaj le še posamezne osebe. Izjema je pri nedeljski popoldanski službi božji. Tu je glavni poudarek na ljudskem petju, ko vsa cerkev, bogoslovci in ljudstvo kot ena družina molimo in pojemo.

Takšno je v kratkem naše liturgično življenje. Ideal sicer še ni dosežen, a vse naše prizadevanje je usmerjeno v to, da bi se liturgično življenje še bolj poglobilo in poneslo tudi ven med ljudi.

—n.